

Sygn. akt **III AUa 1066/16**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Goss-Kokot

Sędziowie: SSA Wiesława Stachowiak

SSA Marta Sawińska (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Krystyna Kałużna

po rozpoznaniu w dniu 23 listopada 2017 r. w Poznaniu

sprawy **K. N.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.**

o przywrócenie prawa do renty

na skutek apelacji K. N.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 11 stycznia 2016 r. sygn. akt IV U 1896/14

1. oddała apelację;
2. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Poznaniu na rzecz radcy prawnego A. K. kwotę 240 zł powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

SSA Marta Sawińska	SSA Dorota Goss-Kokot	SSA Wiesława Stachowiak
--------------------	-----------------------	-------------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 09.09.2014r. znak (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił wnioskodawczyni K. N. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy na dalszy okres.

Decyzję powyższą zaskarżyła odwołująca K. N. domagając się przywrócenia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W uzasadnieniu podała, że zaskarżona decyzja jest krzywdząca i nie uwzględnia stanu zdrowia.

Sąd Okręgowy – Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze wyrokiem z dnia 11 stycznia 2016 r. (sygn. akt: IV U 1896/14) oddalił odwołanie.

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu I instancji stanowiły następujące ustalenia i rozważania.

Odwołująca K. N. urodzona (...) była uprawniona do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na stałe, wydanej w oparciu o orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z 17.02.1999r..

W związku z rozbieżnością co do daty i stopnia niepełnosprawności zgłoszono zarzut wadliwości orzeczenia o trwałej częściowej niezdolności do pracy, sprawa została przekazana do rozpatrzenia Komisji Lekarskiej O/ZUS, która orzeczeniem z dnia 21.08.2014r. uznała K. N. za osobę, która nie jest niezdolna do pracy.

Zaskarżoną decyzją z 09.09.2014r. pozwany organ rentowy odmówił wnioskodawczyni prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy na dalszy okres.

U odwołującej występują:

- znaczne nasilone lęki z cechami lęku panicznego, które są związane z przeżytymi traumami i niedosłuchem,
- obustronny znaczny niedosłuch od urodzenia.

U odwołującej nie występuje upośledzenie umysłowe, natomiast przeciętna sprawność intelektualna. Odwołująca posiada wykształcenie średnie z maturą, obecnie studiuje pedagogikę na wyższej uczelni w G., co wskazała na rozprawie w dniu 11.01.2016r..

Analizując dotychczasowe leczenie ambulatoryjne psychiatryczne wnioskodawczyni, jej obecny stan psychiczny oraz nasilenie objawów chorobowych oraz opierając się na badaniach przeprowadzonych przez biegłą sądową psycholog K. O. należy uznać odwołującą za zdolną do pracy.

Biegła psychiatra I. Z. wskazała w swojej opinii, że nie jest w stanie podać na jakiej podstawie we wcześniejszych orzeczeniach uznano odwołującą za osobę upośledzoną w stopniu lekkim.

Także w ocenie laryngologicznej wnioskodawczyni jest zdolna do pracy.

Wnioskodawczyni zaprotezowana na ucho lewe, kontakt werbalny z wnioskodawczynią jest dobry. Przeciwwskazana jest wyłączenie praca w hałasie ponadnormatywnym, na wysokości i przy maszynach w ruchu.

Odwołująca posiada wykształcenie średnie z maturą. Uzyskała zawód technika żywienia. W zawodzie nie pracowała. Pracowała jako sprzątaczką.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd I instancji wydał zaskarżony wyrok uznając, iż odwołanie nie jest zasadne.

Sąd Okręgowy przytoczył treść art. 17 ust. 4 i ust. 5 pkt 3, art.107, art. 61, art.12 i 13 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013r. poz. 1440 ze zm.).

W zakresie oceny zdolności odwołującej do pracy Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na opinii powołanych w sprawie biegłych sądowych lekarzy specjalistów psychiatry I. Z., laryngologa B. S. oraz opinii psychologa K. O..

Biegli uznali, że odwołująca jest zdolna do pracy.

Sąd uznał powyższe opinie biegłych sądowych za wiarygodne. Zostały one sporządzone po zbadaniu odwołującej i po zapoznaniu się z jej dokumentacją lekarską. Opinie są szczegółowe, logiczne, przekonujące, zostały sporządzone przez specjalistów od schorzeń odwołującej się. Biegli dokonując oceny stanu zdrowia odwołującej, uwzględnili rodzaj schorzeń i stopień naruszenia sprawności organizmu.

Zdaniem Sądu Okręgowego opinie biegłych sądowych są trafne, wyczerpujące i logicznie określają stan zdrowia odwołującej i w pełni uzasadniają przyjęcie, że jest ona zdolna do pracy.

Odwołująca nie zgłosiła zastrzeżeń do opinii biegłych sądowych, a na rozprawie w dniu 11.01.2016r. podała, że nie zgłasza żadnych nowych wniosków dowodowych.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie.

Apelację od tego wyroku w całości złożyła odwołująca K. N., która podniosła, iż wyrok jest niesprawiedliwy, nie uwzględnia bowiem stanu jej zdrowia. Apelująca podniosła także, że nie zgadza się z opinią biegłych powołanych w sprawie i argumentowała, że dodatkowo powinni być powołani biegli z dziedziny neurologii i ortopedii. Żaden z biegłych nie zapoznał się z historią jej choroby. Biegli wydali opinie na podstawie wyglądu zewnętrznego apelującej i krótkiej rozmowy. Apelująca poniosła, iż cierpi na bardzo duży ubytek słuchu, zwyrodnienie kręgosłupa, zwyrodnienie bioder, chore bolesne stawy, bardzo poważne zaburzenia psychiczne, psychologiczne i neurologiczne. W związku z tym wniosła o przeprowadzenie opinii przez nowych biegłych.

W uzupełnieniu apelacji pełnomocnik z urzędu wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie odwołującej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz o obciążenie pozwanego kosztami postępowania z uwzględnieniem kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych. Pełnomocnik odwołującej akcentował, że została ona zaliczona do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Podniósł także, że odwołująca od lat korzysta z opieki medycznej w dziedzinie neurologii i ortopedii, a zatem konieczne stało się zasięgnięcie opinii z dowodu biegłych sądowych ze wskazanych dziedzin. Dopiero na podstawie wszechstronnej analizy stanu zdrowia odwołującej możliwe jest ustalenie, czy stan jej zdrowia na przestrzeni lat uległ poprawie i w jakim stopniu a w konsekwencji czy odwołująca faktycznie posiada zdolność do pracy. W ocenie odwołującej materiał dowodowy nie podejmuje kwestii ewentualnej poprawy stanu zdrowia odwołującej.

Na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik odwołującej wniósł o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu w instancji odwoławczej, a nieopłaconej nawet w części.

Pozwany organ rentowy nie złożył odpowiedzi na apelację.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się bezzasadna.

Istota sporu w analizowanej sprawie sprowadzała się do rozstrzygnięcia czy odwołująca K. N. jest nadal niezdolna do pracy choćby częściowo i na jaki okres.

Na wstępie niniejszych rozważań, należało powołać podstawy prawne orzeczenia.

Zgodnie z przepisem art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity – Dz.U. z 2017 r. poz. 1321.), świadczenie rentowe z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli spełnił łącznie następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy;
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;
- 3) niezdolność do pracy powstała w okresach wskazanych w ustawie albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Ustęp 2 tego artykułu stanowi, że przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący, co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

Przepis art. 12 cyt. ustawy stanowi, iż niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 cyt. ustawy przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania, co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się:

1) stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji;

2) możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Zgodnie z treścią art. 59 ust. 1 cyt. ustawy osobie, która spełniła warunki określone w art. 57, przysługuje:

1) renta stała - jeżeli niezdolność do pracy jest trwała;

2) renta okresowa - jeżeli niezdolność do pracy jest okresowa.

Zgodnie z art. 107 cyt. ustawy prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy

oraz wysokość świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego, przeprowadzonego

na wniosek lub z urzędu, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub

jej ponowne powstanie.

Zgodnie z art. 61 cyt. ustawy prawo do renty, które ustało z powodu ustąpienia niezdolności do pracy, podlega przywróceniu, jeżeli w ciągu 18 miesięcy od ustania prawa do renty ubezpieczony ponownie stał się niezdolny do pracy.

Przywrócenie prawa do renty następuje ex lege w razie ponownego powstania niezdolności ubezpieczonego do pracy w ciągu 18 miesięcy od ustania prawa przysługującego mu uprzednio, jeżeli prawo to ustało wskutek ustąpienia niezdolności do pracy (por. wyroki SN: z dnia 7 listopada 2001 r., II UKN 565/00, OSNAPiUS 2003, nr 14, poz. 340; z dnia 20 lutego 2006 r., I UK 170/05, OSNPUSiSP 2007, nr 1-2, poz. 30).

Nie ma tu znaczenia, czy dochodzi do przywrócenia tego samego stopnia niezdolności do pracy. Jeżeli przywróceniu prawa do renty towarzyszy zmiana stopnia niezdolności do pracy w stosunku do pierwotnie przyznanego świadczenia, organ rentowy dokona tylko odpowiedniej korekty wysokości renty.

Zważyć również należy, iż sam moment ustalania przywrócenia prawa do renty nie jest istotny w tym sensie, że może do niego dojść także po upływie 18 miesięcy od ustania prawa do renty. Ważne jest tu tylko, by ponowna niezdolność do pracy powstała w ciągu 18 miesięcy od ustania tego prawa.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji uczynił przedmiotem dowodu fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.), nie ograniczał stron w możliwości składania wniosków dowodowych, a dla wyjaśnienia istoty sprawy przeprowadził postępowanie dowodowe uwzględniając wszystkie powołane dowody.

Przechodząc do rozważań Sądu I instancji w przedmiocie oceny stanu zdrowia wnioskodawczyni pod kątem jej niezdolności do pracy, Sąd Apelacyjny w pełni zgadza się z twierdzeniami Sądu Okręgowego. Postępowanie dowodowe

w powyżej wskazanym zakresie zostało przeprowadzone prawidłowo, bowiem oparte było na wiedzy biegłych lekarzy sądowych. Na tej podstawie Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, co do stanu zdrowia K. N..

W toku przeprowadzonego postępowania dowodowego przed Sądem I instancji, powołani zostali biegli psycholog, psychiatra i otolaryngolog a więc specjaliści z dziedzin niezbędnych dla dokonania prawidłowych ustaleń w zakresie oceny stanu zdrowia wnioskodawcy.

W tym miejscu podkreślić należy, że Sąd, jako że nie ma wiadomości specjalnych, dokonując oceny czy podmiot wnioskujący o przyznanie świadczenia z tytułu niezdolności do pracy spełnia jedną z podstawowych przesłanek – mianowicie - jest osobą co najmniej częściowo niezdolną do pracy – musi w tym zakresie oprzeć się na wiadomościach uzyskanych od biegłych sądowych. Stąd też ocena Sądu pierwszej instancji w zakresie stwierdzenia czy odwołująca jest nadal niezdolna do pracy, musiała znaleźć oparcie w dowodzie z opinii biegłego lekarza o specjalnościach adekwatnych do stwierdzonych u niej schorzeń. Sąd Apelacyjny podkreśla, że dowód z opinii biegłego jest wówczas w sprawie dowodem głównym i nie może być zastępowany innymi dowodami ani zeznaniami świadków, stron, ani też opinią lekarza prowadzącego danego ubezpieczonego.

Z uwagi na treść zarzutów apelacyjnych Sąd Apelacyjny na podstawie art. 382 k.p.c. postanowił, w celu pełnego wyjaśnienia spornej, w niniejszym postępowaniu kwestii, przeprowadzić uzupełniające postępowanie dowodowe tj. przeprowadzić dowód z opinii biegłych z zakresu ortopedii i neurologii celem ustalenia czy odwołująca jest co najmniej częściowo niezdolna do pracy po 30.09.2014r., od kiedy i na jaki okres.

Biegli neurolog dr hab. A. G. oraz ortopeda dr n. med. J. N. w opinii z dnia 15.05.2017r. rozpoznali u odwołującej:

- Biodro trzaskające obustronnie.
- Małe zmiany zwyrodnieniowe stawów kolanowych.
- Małe płaskostopie.

W ocenie biegłych ortopedy i neurologa, brak niezdolności do pracy, zgodnie z decyzją ZUS. Badanie wykazało dobrą ogólną sprawność ruchową. Ruchomość kręgosłupa prawidłowa. Brak objawów korzeniowych. Brak niezdolności do pracy. Biodro trzaskające powoduje nieduże ograniczenie ruchomości bioder w zakresie przywodzenia. Pozostałe ruchy stawów nie wykazują ograniczeń. Zatem stwierdzane schorzenie nie powoduje niezdolności do pracy w zawodzie technika technologii żywienia zbiorowego. Małe zmiany zwyrodnieniowe stawów kolanowych nie ograniczają sprawności kończyn dolnych. Brak niezdolności do pracy z tego powodu. Stwierdzone płaskostopie obu stóp nie powoduje niezdolności do pracy. Stan ten wymaga jedynie dopasowania fizjologicznego obuwia. W ubiegłych latach orzekano niezdolność do pracy z przyczyn spoza specjalności biegłych. Zarówno wówczas, jak i obecnie schorzenia ortopedyczno-neurologiczne nie powodowały niezdolności do pracy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego biegli w klarowny i spójny sposób przedstawili swój tok rozumowania prowadzący do poczynionych przez nich wniosków końcowych oraz przytoczyli okoliczności uzasadniające prezentowane w opinii ostatecznej stanowisko. Przedmiotowe opinie są, zatem, w ocenie sądu odwoławczego, rzetelne, wyczerpujące i czynią zadość postawionej przez Sąd tezie dowodowej. Wnioski opinii są stanowcze i kategoriowe, dostatecznie umotywowane i zgodne z zasadami logiki. W konsekwencji Sąd przyznał powyższym opiniom przymiot pełnej przydatności dla potrzeb postępowania.

Podkreślić w tym miejscu należy, iż samo niezadowolenie strony z treści opinii biegłego, gdy nie zgłasza ona żadnych konkretnych zarzutów w stosunku do opinii, nie powoduje konieczności powoływania kolejnego biegłego czy kolejnych biegłych (por. SN z 15.02.1974 r., II CR 817/73, niepubl. oraz SN z 18.02.1974 r., II CR 5/74, Biuletyn SN 1974 r., nr 4, póż. 64). Odmienne stanowisko oznaczałoby, iż należy przeprowadzić dowód z wszelkich możliwych biegłych, aby upewnić się, czy niektórzy z nich nie byłiby zdania takiego samego jak strona (por. T. Ereciński Komentarz do Kodeksu Postępowania Cywilnego, Część Pierwsza, Postępowanie Rozpoznawcze, Warszawa 1997 r., str. 439). Nadto wskazać

należy, że, Sąd nie może zająć stanowiska odmiennego co do stanu zdrowia wnioskodawcy, na podstawie własnej oceny stanu faktycznego, niż wyrażone w opiniach biegłych (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 października 1987 r., II URN 228/87, PiZS 1988/7/62).

Zważyć także należy, że za uznaniem danej osoby za niezdolną do pracy nie przemawia wydane w stosunku do niej orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności - pojęć tych, bowiem nie należy ze sobą utożsamiać. Obowiązujące przepisy prawa socjalnego posługują się zarówno pojęciem niezdolności do pracy, jak i pojęciem niepełnosprawności. Ogólnie można powiedzieć, że pojęcie niezdolności do pracy występuje w przepisach prawa ubezpieczenia społecznego, zwłaszcza w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, natomiast pojęcie niepełnosprawności w przepisach dotyczących innych świadczeń socjalnych, jak świadczenia pomocy społecznej, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, zasiłki pielęgnacyjne i inne. Na gruncie obowiązującego prawa nie ma podstaw do utożsamiania wymienionych pojęć, względnie negowania występowania między nimi różnic. Różnice występują zarówno w płaszczyźnie definicyjnej (pojęcie niezdolności do pracy, zawarte w ustawie o emeryturach i rentach z FUS jest inne niż pojęcie niepełnosprawności, zawarte w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych), jak i w zakresie orzekania o każdym z tych stanów (orzekanie o niezdolności do pracy należy do lekarzy orzeczników ZUS, orzekanie o stopniu niepełnosprawności - do powiatowych i wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o stopniu niepełnosprawności). Są one też przesłanką do przyznania innego rodzaju świadczeń. (por. wyrok SN z dnia 20 sierpnia 2003 r. II UK 386/02 OSNP 2004/12/213). Orzeczenie o zaliczeniu odwołującej do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, w okolicznościach niniejszej sprawy, nie miało, zatem wpływu na prawidłowość wydanego przez Sąd I instancji wyroku.

Załączone do pisma procesowego pełnomocnika odwołującej z dnia 8 listopada 2017r. ostatnie badanie rezonansem magnetycznym z dnia 27.09.2017r. nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie albowiem podkreślić należy, że Sąd badał stan zdrowia odwołującej na dzień wydania zaskarżonej decyzji. Nowe dowody w sprawie mogą być jednak podstawą nowego wniosku o rentę.

W tym stanie rzeczy uznać należało że odwołująca nie spełnia podstawowej przesłanki niezbędnej do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy a mianowicie nie została uznana co najmniej częściowo niezdolną do pracy.

Wobec uznania, że zarzuty apelacyjne były bezzasadne oraz mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne i rozważania prawne na podstawie art.385 k.p.c. należało orzec o oddaleniu złożonej w niniejszej sprawie apelacji – pkt 1 wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono w pkt 2 wyroku w oparciu o art.108 k.p.c. w zw. z § 4 ust.1 oraz §15 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu z dnia 22.10.2015r. (Dz.U.2015.1805.ze zm.).

SSA Marta Sawińska SSA Dorota Goss-Kokot SSA Wiesława Stachowiak